

VINTILĂ I. BRĂTIANU

65150

Dr
362802

POLITICA FINANCIARĂ A STATULUI

146797
RAPORTUL GENERAL LA PROIECTUL DE BUGET
PE EXERCITIUL 1916—1917.

CUVÂNTAREA ROSTITĂ ÎN ADUNAREA DEPUTAȚILOR
ÎN DISCUȚIUNEA GENERALĂ A BUGETULUI.

BUCUREȘTI

IMPRIMERIILE „INDEPENDENȚA“, STR. ACADEMIEI 17

1916

Prețul 1 leu

RAPORTUL GENERAL LA PROIECTUL DE BUGET

PE

EXERCITIUL 1916—1917.

BIblioteca CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA 65150

RC 126/03

B.C.U. Bucuresti

C141797

Cumpărat dela libr. Suru-Luce

RAPORTUL GENERAL LA PROIECTUL DE BUGET PE EXERCITIUL 1916-1917.

Bugetul general ce se prezintă Camerei este cel mai caracteristic semn al unei situațiuni financiare anormale, cu puțința de a fi îndreptată, dar ale cărei urmări dăinuind poate fi primejdioasă.

În mijlocul zdruncinării generale actuale bugetul general al Statului ar trebui să oglindească grijile de căpetenie ale momentului, adică restrângerea cheltuelilor sau stăvilirea lor, cel puțin pentru a face, pe de o parte față apărării naționale, iar pe de alta, pentru a înlătura criza pe care condițiile anormale de azi o pot produce în toate ramurile de activitate și deci și în veniturile Statului. Bugetul ce se prezintă ne arată însă nu numai lipsa de orice elasticitate a organizațiunii noastre financiare de Stat, dar încă neputința ca prin mijloace ordinare să se poată opri unele cheltueli, cari ar trebui în astfel de momente să treacă pe rându-l al doilea.

După cum, foarte bine, arată în expunerea sa de motive d-l ministru al finanțelor, răul este adânc și are diferite cauze. D-sa încă de câțiva ani, și în repetate rânduri, în afară chiar de condițiile anormale de astăzi, a arătat calea primejdioasă pe care ne găsim.

Numai prin măsuri cu un caracter mai general se va putea îndrepta o situațiune creată nu de azi, ci de un lung șir de ani,

prin o serie de măsuri unilaterale, cari au prezidat la întreaga noastră organizare.

Dacă un buget al veniturilor bine chibzuite este oglinda bogăției unui Stat, în acel al cheltuelilor ar trebui să apară buna rândueală a organizațiunii sale. Din nenorocire, o cât de repede privire asupra bugetului nostru de cheltueli arată lipsa de orice coordonare între diferitele ramuri ale administrațiilor noastre publice și a oricărui principiu conducător în așezământul lor.

Această stare de fapt este datorită în parte și condițiilor în cari Statul nostru a renăscut. Ca un copil plin de viață, odată ce România și-a căpătat neatârnrarea politică, adică n'a mai fost stânjenită în viața ei normală, grație bogăției pământului și destoiniciei poporului său, ea s'a desvolțat puternic în toate direcțiile. Propășirea ei, grație acestor calități naturale, s'a făcut mai repede decât a fost puțința de a satisface la vreme și cu chibzuială nevoile isvorite dintr'însa, de a gradua și a coordona îndeplinirea acestor nevoi. În 50 de ani a trebuit nu numai să ne consolidăm politicește, pentru ca încă plâpânzi să putem rezista la primejdiile din afară, dar încă, fără mare pregătire și fără experiență, să pășim la o organizare pe care alte State au îndeplinit-o în decursul mai multor secole.

Lipsa de sistematizare a organizațiunii noastre era deci o consecință fatală a acestei repezi desvoltări. Dacă însă aceste condiții grele ale trecutului pot scuza o parte din greșelile făcute, astăzi, cu experiența dobândită și cu constatarea slăbiciunii în diferitele crize prin cari am trecut, nu ne mai poate fi îngăduit să întârziem de a consolida o operă, pe care zbuciumările vremurilor ne-a silit să o facem în pripă.

Am putea rezuma în următoarele puncte de căpetenie slăbiciunile organizării noastre, cari au mai multă înrăurire asupra situațiunii bugetare a Statului:

1. Se constată mai întâiu o complectă lipsă de legătură între diferitele legi de organizare ale serviciilor noastre publice; astfel, încât, chiar dacă toate bugetele ar fi întocmite în conformitate cu legea respectivă, regimul diferiților funcționari publici, împlinind aceleași servicii și cărora li se cere aceleași aptitudini, diferă dela o administrație la alta. Lipsa unei instituțiuni care să coordoneze diferitele proiecte prezentate Corpurilor legiuitoare.

împiedică de a se înlătura una din principalele cauze ale continuei urcări a bugetelor noastre. O inegalitate de leafă pentru aceeași funcție între două administrații, atrage totdeauna o egalizare prin sporire, niciodată prin scădere. Nu numai șefii de birou, de serviciu, directorii, secretarii generali au lefuri așezate după bunul plac în fiecare administrație, dar au fost bugete în cari miniștri chiar nu s'au pus de acord asupra propriilor lor lefuri.

2. Nu se putea ca politica bugetară a Statului să nu fie în-suflată și ea de acel spirit care apare în întreaga noastră organizațiune și vieată socială: preponderența sub toate formele a aparatului central, față de interesele împărțite pe întreaga suprafață a țării. Această preponderență se vede mai întâiu în excesiva centralizare, de care voiu vorbi mai la vale, apoi în proporția cheltuelilor organelor centrale față de cele exterioare, în situația ce își creiază cei mai mari față de cei mai mici și, în sfârșit, în modul chiar cum a crescut bugetul de cheltueli al Statului.

Astfel, sunt multe servicii conduse de un director, un subdirector, având sub ei numai 2 funcționari inferiori. Într'o administrație centrală pentru un total de 600 de funcționari sunt 210 șefi, adică în mijlocie numai doi funcționari inferiori pentru un șef.

Această tendință este și mai caracteristică dacă cercetăm modul și proporția în care s'a sporit în cei 6 ani din urmă personalul central și cel exterior. La unul din ministerele cele mai importante pe când personalul central s'a mărit dela 1909—1910, până la 1914—1915, cu 35 funcționari centrali, la un număr total al acestor funcționari de 500, adică cu 7% și cu o valoare corespunzătoare de 500.000 lei la o sumă de 1.500.000 lei, adică 33%, în administrația exterioară a aceluiaș minister, la aproape 2.000 de funcționari, sporul n'a fost în acelaș interval decât de 40 împiegați, adică 20 la mie, pe când la leafa acestor 2.000 de funcționari, de aproape 5.000.000 lei, sporul a fost în acelaș interval sub 500.000 lei, adică sub 10%.

Dacă cercetăm dela 1897 până azi creșterea numărului funcționarilor în aceeaș administrație centrală, constatăm că pe când cei inferiori au crescut cu 80%, cei superiori s'au sporit cu

237^{0/0}. Înainte, la un funcționar din categoria întâia venea în medie 4 funcționari, azi acest număr se reduce la doi.

Sunt anume funcționari centrali al căror număr s'a dezvoltat în mod extraordinar, fără ca creșterea serviciilor ce au să supravegheze să fi urmat în aceeași proporție. În interval de 5 ani, la un departament numărul inspectorilor s'a ridicat dela 7 la 30, advocații au crescut dela 1 la 11; la alt departament, tot în acești 5 ani din urmă, numărul arhitecților s'a ridicat la 11, dela 3 câți erau mai înainte.

3. Dar pe lângă acest dezechilibru al cheltuelilor în favoarea administrațiilor centrale, se constată în ultima perioadă bugetară o creștere îngrijitoare a numărului funcționarilor Statului. Efectul ei se vede mai întâiu în sporirea de pe acum a sumei afectată pensiunilor, care dela 1901—1902 până la 1915—1916 a crescut 120^{0/0} pe când bugetul general al Statului a sporit cu 40^{0/0} în același interval. Crescând cu o repeziciune uimitoare, bugetul pensiilor a ajuns la suma de 25.130.000 lei.

Reținerile asupra lefurilor funcționarilor prevestesc de pe acum care va fi sarcina viitoare a acestui buget; ele erau de 9.300.000 lei în 1908—1909, pentru a ajunge în bugetul ce vi se prezintă la o evaluare de 18.000.000 lei.

Dar, după cum d-l ministru al finanțelor face să reiasă absorbirea tuturor energiilor naționale disponibile de serviciile Statului, nu are numai consecințe bugetare primejdioase, ea are unele și mai păgubitoare pentru economia noastră națională, care nu găsește pentru a propăși decât elemente străine disponibile.

Cu funcționari mulți și prost plătiți am spus ca, pentru o bună parte din ei, serviciul datorit Statului să nu fie decât un accesoriu. Reducerea orelor de serviciu, nu este adeseori decât un prilej pentru a face față acestor nevoi, cari nu sunt ale Statului. Sub pretext de economie la lumină și încălzit, orele de lucru în serviciile publice s'au redus în mod oficial la 5 ore (dela 8—1), în loc de 6 ore câte erau altă dată. Chiar dacă aceste ore ar fi în realitate de muncă, reducerea ce s'a făcut încarcă bugetul Statului cu peste 40.000.000 lei în ficare an. Acest calcul arată în același timp, din cauza marelui număr de slujbași, ce repercuziune poate avea asupra bunului mers al Statului, în diferitele

direcțiuni, buna întrebuințare a muncii lor. Chiar în aceste ore și în zilele de serviciu reduse prin atâtea sărbători, dacă toată munca și aptitudinile tuturor funcționarilor ar fi bine folosite, de sigur că roadele aduse interesului, obțesc de serviciile publice ar putea fi, fără nici o exagerare, îndoitul acelor procurate de o biurocrație prea înfloritoare.

Cu acelaș număr de slujbași, dând Statului toată puterea lor de muncă, bine îndrumați și încurajați spre a lucra cu tragere de inimă, bine plătiți, putem de sigur, într'un lung șir de ani să facem față tuturor nevoilor viitoare, fără să mai fie nevoie de a spori personalul Statului.

De aceea trebuie de cu vreme și în această privință întocmit un program, care să permită stăvilirea creșterii dezordonate a cheltuelilor de personal, reportându-se o parte din economiile ce se vor face pentru îmbunătățirea situațiunii celor ce vor fi în serviciu.

Să ajungem astfel la aplicarea principiului preconizat de d-l ministru al finanțelor: funcționari puțini, și bine plătiți.

4. Organizarea serviciilor publice, și deci creșterea bugetelor lor fiind făcută fără nici o coordonare, a adus un dezechilibru primjdios în satisfacerea diferitelor nevoi ale Statului. Pe când unele instituțiuni de primă necesitate au rămas înapoiate, altele au fost alimentate din belșug. Și aci o politică financiară care nu corespunde cu mulțimea nevoilor cari se arătau deodată.

În această privință, pilda cea mai caracteristică ne-o dă ministerul de instrucție publică. Se cunoaște gradul de înapoiere în care rămăsese învățământul primar rural. Construiam în orașe palate cari costau zecimi de milioane și nu găseam mijloacele ca cel puțin fiecare copil de sătean să găsească un loc în școala satului lui. În sfârșit, acordul tuturor guvernelor pare că s'a făcut pe această chestiune și, fără a ajunge la completa satisfacere a nevoilor, de câțiva ani încoace s'a sporit numărul școalelor și învățătorilor din comunele rurale.

Oricine însă cercetează creșterea diferitelor articole principale ale bugetului instrucțiunii publice, poate constata dezechilibrul lor. Iată cum a crescut în interval de 7 ani acest buget la personal :

1907/1908 — 1914/1915

Învățământul primar rural	6.669.740	11.886.646	78 ⁰ / ₀
» » urban	4.281.669	5.467.675	28 ⁰ / ₀
» normal primar	607.093	1.124.667	85 ⁰ / ₀
Școli profesionale de fete	638.358	1.156.207	81 ⁰ / ₀
» inferioare de meserii și școlile de menaj	270.826	507.734	80 ⁰ / ₀
- Școli urbane și elementare de meserii	283.813	310.782	9 ⁰ / ₀
Școli inferioare de agricultură » elementare și superioare de comerț	126.724	208.220	60 ⁰ / ₀
Școli secundare de băeți	422.711	681.192	60 ⁰ / ₀
» » » fete	3.405.601	4.616.354	35 ⁰ / ₀
Seminarii	604.374	1.071.883	70 ⁰ / ₀
Universități	229.870	427.980	90 ⁰ / ₀
	1.920.200	3.617.392	89 ⁰ / ₀

Numărul învățătorilor rurali s'a sporit în acest interval dela 5.485 la 7.345, adică cu 34⁰/₀, lipsa de împlinit pentru a ajunge ca toată populația rurală să poată urma școala fiind de cel puțin încă atât.

Dacă un progres real s'a făcut în învățământul rural, dezvoltarea învățământului primar urban a rămas pe loc. Deși populațiunea urbană s'a sporit și ea puternic în intervalul ce cercetăm numărul institutorilor, care era la 1907—1908 de 1.345, s'a sporit numai cu 45, spre a ajunge astăzi la 1.390

Unul din sporurile relative cele mai mari în această perioadă îl găsim la învățământul universitar, unde a fost de 89⁰/₀. Pe când cheltuelile acestui învățământ s'au ridicat dela 1.920.200 lei la 3.617.392 lei, acei al școalelor elementare de agricultură, cari erau așa de slab dotate, abia s'a suit dela 127.714 lei la 208.220. Aceeași constatare se poate face la școalele de meserii elementare și inferioare, atât de necesare dezvoltării noastre economice.

O altă mare lipsă a învățământului nostru public este în învățământul fetelor, cari nu își găsesc puțința instrucțiunii lor decât în școlile străine.

Am putea, din nenorocire, să repetăm aceleași pilde în toate administrațiile publice. Fără a nega importanța relativă a multor nevoi ce se arată, numărul lor chiar impune mai mult clasarea lor, pentru ca în primul rând să facem față la cele mai imperioase. Intre acestea, trebuia să cuprindem, pe lângă apărarea națională, instrucțiunea primară, atât de rămasă înapoi, învățământul profesional, pentru a face față prin noi înși-ne dezvoltării economiei naționale și a da energiei românești o altă direcție decât aceea a funcționarismului, instituții de cultură suficiente, pentru a nu lăsa ca viitoarele mame române să-și formeze educația în atmosfera altor religii și a altor interese naționale, și, în sfârșit, dotarea țării cu mijloace de transport, pentru a nu stânjeni avântul economic ce s'a manifestat în anii din urmă.

5. Bugetul Statului român fiind, din fericire, într'o bună parte alimentat de veniturile averii lui și a monopolurilor sale industriale, buna organizare a acestor exploatari autonome are o importanță deosebită. Venitul net al căilor ferate, al serviciilor de navigație, al exploatarii porturilor, al monopolurilor, al exploatarii moșiilor și pădurilor Statului, înrăuresc puternic asupra bugetului Statului; ele contribuiesc cu aproximativ 45% la totalul veniturilor Statului și sunt susceptibile de a fi puternic sporite, grație propășirii generale a țării.

Trebuie, cu părere de rău, să constatăm la unele din aceste administrațiuni o reducere în rentabilitatea lor. Iată, de pildă, cum creșterea cheltuelilor absoarbe din ce în ce mai mult sporirea puternică a veniturilor la căile ferate. Oricât ar fi influențat de puternic evenimentele prin care trecem dela 1913 înoace, sporul cheltuelilor indică reala cauză a acestei reduceri a veniturilor nete în fiecare an. (Vezi tabloul la pag. 10).

În ce privește Regia monopolurilor Statului, puternica creștere a consumațiunii tutunului și diferența mare dintre costul producției și prețul vânzării la un produs monopolizat, a putut să menție coeficientul de exploatare de mai înainte.

locale, dar încă a sleit mijloacele pentru a face față chiar și rolului redus lăsat județelor și comunelor noastre. Această centralizare isvorită câte odată din lipsa unui personal bine format, nu cred că față de progresele generale făcute mai poate fi justificată și deci continuată. Faptul chiar că o expunere generală a bugetelor administrațiilor locale, nu apare decât ca publicațiuni sporadice și la intervale foarte mari, ne arată că nu dăm importanța ce merită legăturii strânse ce trebuie să domnească între aceste administrații și aceea generală a Statului, și nevoiei de a coordona acțiunea acestor două mari ramuri de activitate publică, care de fapt concură la unul și același scop, viața întregii țări. Din cauza lipsei acestor publicațiuni, pentru a certifica sporirea bugetelor respective, nu ne putem baza decât pe cifre aproximative și relativ învechite.

Pe când bugetul Statului a crescut între 1901—1902 și 1909—1910, cu aproape 30 % (afară de Casele speciale), acela al administrațiilor locale a sporit abia cu 18 %. Dacă am lua ultimii ani în cari creșterea bugetului statului a ajuns la 40 %, deosebirea ar fi și mai puternică.

Această diferență este și mai mare, dacă vom ține seamă că în cheltuelile administrațiilor locale intră și vre-o 22.000.000 lei subvenții pe care ele le dau Statului, adică 24 % din cheltuelile lor totale.

Această centralizare excesivă aduce pe de o parte, slăbirea administrațiilor locale și a răspunderii lor, iar pe de alta, a interesului purtat de centru pentru buna lor îndrumare și control.

Din punct de vedere financiar, două măsuri—legea suprimării accizelor și cea a cârciumilor—au venit să ușureze situația grea pe care centrul a creat-o acestor organe locale.

Nu se va putea avea o politică financiară temeinică, fără coordonarea acestor două mari ramuri de activitate. Fără această coordonare hipertrofia centrală se va accentua din ce în ce mai mult, deodată cu slăbirea din ce în ce mai mare a administrației generale a țării.

7. O altă caracteristică a bugetelor noastre este prea marea înlesnire în depășirea creditelor acordate de Parlament. Această depășire arată, pe de o parte, lipsa de program în aplicarea de detaliu a bugetului respectiv pentru fiecare departament, spre a putea urmări ca sumele cheltuite să nu treacă peste cele acor-

date și, pe de alta, lipsa completă a unui control preventiv în sistemul nostru de contabilitate publică.

După cum se vede din tabloul de mai jos, în 14 ani s'a cheltuit, peste sumele acordate prin buget, o sumă totală de peste 284.511.856,96 lei. Aceste sume au o tendință continuă de creștere.

TABLOUL

Creditelor bugetare și al celor din excedente pentru acoperiri de creanțe

EXERCİȚIUL	CREDITE suplimentare și extra- ordinare din fondul pentru deschideri de credite	CREDITE din excedente pentru acoperiri de credite
1901—1902	4.303.264,75	2.025.762,33
1902—1903	5.456.603,39	1.698.735,90
1903—1904	4.046.596,46	3.335.335,50
1904—1905	3.219.898,66	2.344.718,20
1905—1906	19.187.906,21	6.037.192,42
1906—1907	4.657.924,19	12.630.212,86
1907—1908	10.303.047,43	14.799.750,21
1908—1909	5.717.030,35	13.878.596,84
1909—1910	4.592.605,41	9.299.434,48
1910—1911	5.284.655,47	5.233.672,74
1911—1912	9.736.000,81	10.020.361,31
1912—1913	21.652.015,63	26.225.480,34
1913—1914	17.521.150,86	27.751.965,50
1914—1915	11.655.841,60	21.986.097,11
1915—1916	19.618.990,50	—
Total	146.953.531,72	157.177.315,74

Numai prin schimbarea actualei organizări a Inaltei Curți de conturi și prin înființarea cu ajutorul ei a unui control preventiv se va putea da un rol eficacé acestei înalte instituțiuni, și se va pune în acelaș timp stavilă atât depășirilor cheltuelilor, cât mai cu seamă să se stabilească o răspundere reală pentru funcționarii ordonatori și contabili.

Astăzi aceste răspunderi nu există și sunt acoperite de o aplicare rău înțeleasă a răspunderii ministeriale.

8. Politica de excedente, urmată după criza de la 1900, nu numai a asigurat echilibrul bugetar într'un lning șir de ani, dar încă a pus la dispoziția Statului mijloace extraordinare de aproape 750.000.000 lei în mai puțin de 15 ani, din care o parte

au fost întrebuințate pentru a alimenta cheltueli ordinare. Sistemul nostru bugetar, în care din nenorocire nu apare ca în bugetele altor State cheltuelile și veniturile extraordinare, a avut ca urmare o întrebuințare, nu totdeauna bine chibzuită, a acestor importante rezerve. Pentru a avea o politică financiară bine ordonată, trebuie ca de odată cu bugetul ordinar al Statului și al administrațiilor locale să se prezinte în fiecare an un buget al veniturilor și cheltuelilor extraordinare de împlinit în cursul aceluși an. În acest buget extraordinar trebuie să apară atât sumele de cheltuit din împrumuturile de făcut în cursul anului, cât și cele provenite din excedentele bugetare trecute sau din alte resurse. Sistemul nostru actual de a prezenta legi izolate pentru lucrări extraordinare, bazate pe împrumuturi globale de realizat sau pe excedente, suprimă unitatea bugetară, precum și orice studiu prealabil serios, ieșit dintr'un program general pe unul sau mai mulți ani. Fiecare departament neavând în vedere decât nevoile lui, întreprinde adesea lucrări, cari toate la un loc pot aduce istovirea mijloacelor tezaurului. Iată de ce credem că, urmând pilda bună dată de toate Statele moderne, trebuie, pe baza unor programe anuale, sau chiar pe mai mulți ani, să se întocmească și un buget extraordinar anual. Prezintat odată cu bugetul ordinar, se va putea astfel proporționa mai bine cheltuelile după importanța reală a tuturor nevoilor.

* * *

Din repede expunere făcută, credem că reese complexitatea chestiunii ce ne ocupă și în același timp neputința că numai prin măsuri parțiale și lăturalnice să se poată ajunge la o îndreptare a unei primejdii, care se sporește pe an ce trece.

În aceste condiții, dacă un ministru poate, în limitele atribuțiilor sale, să nu sporească unele rele, ori câtă bunăvoință și abnegație ar pune, el nu va putea decât în parte să lecuiască un rău prea general.

Bugetul general al Statului, în afară chiar de orice sporire specială, din cauza piciorului pe care am așezat viața noastră publică, crește în mod automatic. El crește în deosebi la personal, în detrimentul adesea al cheltuelilor rentabile și folositoare. În bugetul actual și în exemplele ce am dat mai sus a-

pare această sporire forțată și de la sine a bugetelor noastre. Dacă am fi în timpuri mai puțin turburate ca cele prin cari trecem și tot ar trebui să ne așteptăm că, dacă nu se vor lua măsuri de îndreptare să mergem la o nouă criză bugetară, ca aceea din 1900.

Iată creșterea cheltuelilor și veniturilor Statului în cei din urmă șase ani :

EXERCITIUL	Incasări	Diferințe față cu exercițiul 1908—1909	% creștere	Plăți bugetare	Diferințe față cu exercițiul 1908—1909	% creștere
1908—1909 . . .	446.317.000	—	—	394.779.000	—	—
1909—1910 . . .	458.886.000	+ 12.569.000	2,82	417.966.000	+ 23.187.000	5,87
1910—1911 . . .	506.656.000	+ 60.339.000	13,29	448.006.000	+ 53.227.000	13,48
1911—1912 . . .	575.056.000	+ 128.739.000	28,84	464.664.000	+ 69.885.000	17,70
1912—1913 . . .	587.071.000	+ 140.754.000	31,53	487.591.000	+ 92.812.000	23,50
1913—1914 . . .	608.502.000	+ 162.185.000	36,33	512.253.000	+ 117.474.000	29,75
1914—1915 . . .	567.798.000	+ 121.481.000	27,21	539.703.000	+ 144.924.000	36,71

Numai grație unei propășiri economice puternice veniturile Statului au sporit astfel, încât am amânat izbucnirea acestei crize bugetare, către care mergem în mod fatal.

Dar după cum cheltuelile Statului oglindesc lipsa de ordonare a organizațiunii noastre administrative, nu se putea ca în veniturile bugetare să găsim un sistem mai bine coordonat.

Proporțiunea cea mai mare a veniturilor Statului este reprezentată prin cele izvorâte din impozitele indirecte și din veniturile exploataării serviciilor publice și a monopolurilor. Numai o mică parte este datorită impozitelor directe, cari prin natura lor chiar ar trebui să fie mai elastice și mai drepte. Mai toate impozitele noastre directe sunt înființate la un moment când condițiile economice și financiare ale țării erau cu totul altele, de cât cele de azi.

Iată când au fost înființate legile cari reglementează principalele noastre impozite :

Impozitul funciar, înființat prin legea pentru impozitul funciar promulgată dincolo de Milcov la 16 Februarie 1859, prin legea pentru contribuția fonciară din 2 Septembrie 1860, dincoace de Milcov, și prin legea decretată în 1862 care unifică contribuți-

unea foncieră din ambele principate, precum și prin alte legi modificatoare ; a fost reglementat din nou prin legea asupra impozitului funciar din 31 Martie 1885, intrată în vigoare la 1 Octombrie 1885. Ca anexă la această lege s'au votat unele legi excepționale prin cari se scutesc de impozitul funciar, pe un timp determinat diferite categorii de imobile și prin altele se reduc cotele impozitului funciar.

Impozitul asupra patentelor, înființat prin legea din 27 Martie 1863, modificată prin legea promulgată la 23 Martie 1877, prin care s'a înființat perceperea dreptului proporțional ce nu există în legea din 1863 și s'a fixat un nou tarif pentru patentă, cum și modul de stabilirea dreptului proporțional la patentari și completată și modificată prin diferite legi promulgate ulterior.

Impozitul personal, înființat, întâi sub forma de contribuție de poduri și șosele, prin legea din 2 Septembrie 1860 dincolo de Milcov și aplicată dincoace de Milcov prin legea pentru unificarea contribuției de poduri și șosele în ambele părți a principatelor din 31 Martie 1862 și sub formă de contribuție personală prin legea pentru unificarea contribuției personale din 28 Martie 1863, cari au fost înlocuite prin înființarea unei contribuțiuni pentru căile de comunicațiune prin legea din 18 Martie 1877 și aceasta înlocuită prin legea asupra impozitului personal din 20 Februarie 1906, care este în vigoare dela 1 Aprilie 1906.

Drepturile de timbru și înregistrare, înființate prin legea din 1 Martie 1872, modificată și adăugită prin legile din 1884 din 21 Martie 1886, precum și prin diferite legi ulterioare.

Taxa de 5% asupra salariilor funcționarilor, înființată prin legea din 4 Maiu 1876, desființată prin legea dela 1 Iulie 1891 și reînființată prin legea de la 1 Ianuarie 1900, care apoi a fost redusă la 3% și aplicată și asupra salariilor funcționarilor particulari prin alte legi promulgate ulterior.

Impozitul asupra venitului capitalului mobilier înființat prin legea din 14 Martie 1906.

De altfel, neavând între ele nici o legătură, dănele nu mai corespund azi mijloacelor reale ale fiecărei ramuri de activitate. Cu cât veniturile unui impozit rău chibzuit sau învechit cresc, cu atât el apasă mai greu asupra contribuabilului.

De aceea ni se impune de a fi și mai scrupuloși în sporirea

cheltuelilor, și înainte chiar de a cere sacrificii mai mari contribuabilului, pentru a avea acest drept, trebuie să aducem bugetul general al Statului la condițiile lui normale. Dacă n'am trece prin timpurile extraordinare de azi, n'am avea dreptul să facem decât o repartizare mai dreaptă a sarcinilor bugetare, în limita însă a încasărilor totale de până acum.

După cum însă arată, cu foarte mare dreptate, d-l ministru al finanțelor în expunerea sa de motive, orice reformă serioasă de impozite nu se mai poate face la noi decât pe baza impozitului progresiv pe venit. Dacă am fi azi sub regimul proiectului prezentat de d-sa acum câțiva ani, bugetul Statului ar prezenta o mai mare elasticitate, și ar fi permis ca prin venituri să putem face față nouilor nevoi mereu crescânde.

Dar, după cum arătam mai sus, cu prilejul cercetării cheltuelilor, o reformă generală a impozitelor Statului nu se poate face decât de odată și cu o coordonare a lor cu acelea ale administrațiilor locale. Aceste administrațiuni, atât prin marea proporție a subvențiilor ce dau Statului, cât și a absorbirii tuturor mijloacelor în folosul administrației centrale, nu mai pot face față chiar atribuțiilor cu totul reduse ce li s'au lăsat. O descentralizare mai reală, la care trebuie să năzuim de aci înainte, nu se va putea face fără a da și administrațiilor locale mai multe mijloace.

Dar timpurile prin cari trecem sunt anormale, și perioada de sbuciumare, care de sigur nu se va sfârși cu prima pace generală, vor cere, mai cu seamă pentru Statele mai plâpânde, din orientul Europei, sacrificiile noi și mai mari decât cele de până azi.

În afară de apărarea națională, și de sacrificiile cerute de dânsa și cari sporesc datoria generațiilor viitoare, viața nouă și puternică pe care evenimentele și prefacerile prin cari trecem o va dezvolta în regiunile în cari trăim, vor aduce de sigur o luptă mai mare de concurență între State și deci nevoia unei organizații mai rezeși și mai temeinice în toate direcțiile.

Cum vom putea oare împlini aceste noi neînlăturabile sarcini, cari vor cere în curând bugetelor viitoare de cheltueli un spor între 150 și 200 milioane?

Mai întâi de toate prin readucerea bugetului de cheltueli la ceea ce trebuie să fie în mod normal. Cu un program bine chibzuit și aplicabil pe mai mulți ani, vom putea fără sacrificii prea

grele să găsim pentru nouile organizațiuni de făcut în o mai bună înțelegere a muncii disponibile a funcționarilor publici, adică cel puțin 40—50 milioane în limitele cheltuelilor totale de acum.

Impozitul pe venit și revizuirea unora din impozitele directe și indirecte actuale, coordonarea mijloacelor financiare ale județelor și comunelor cu acelea ale Statului, vor putea, deodată cu o repartizare mai dreaptă și o sporire a activității publice, să procure mijloace noi.

O exploatare mai comercială și mai intensivă a serviciilor publice și punerea în valoare mai completă a averii Statului pot și ele spori veniturile, pe lângă folosul general pe care îl vor aduce economiei naționale.

N'am avea decât să cităm două din aceste averi, încă neîndestul de puse în valoare. Statul are peste un miliard în păduri, cari nu-i aduc decât între 8—10 milioane, și aproape peste 500 milioane terenuri inundabile, cari așteaptă să fie puse în valoare. În dezvoltarea ce vor lua transporturile maritime și fluviale, Statul poate găsi în serviciile sale o activitate, din toate punctele de vedere, rodnică și de ajutorare a comerțului nostru exterior.

Dar Statul nu trebuie să uite că el poate să-și găsească sporirea mijloacelor sale financiare și prin exploatarea unor ramuri de bogății, cari prin caracterul lor chiar sunt de un interes general covârșitor. Într'o țară mică cum e a noastră, rolul Statului este de a fi atât îndrumătorul către noi ramuri de activitate a energiei naționale, cât și deținătorul principalelor mijloace de transport și de creiere de energie. În acelaș timp, în concepția modernă a Statului el trebuie să deție în mâna lui organizațiunile cari pot înrâuri asupra întregii dezvoltări economice și sociale a unei țări sau cari prin natura lor pot să ia un adevărat caracter de monopol. Îndeplinindu-și sarcina de ocrotitor, Statul în acelaș timp va găsi și mijloace noi de alimentare a bugetului său. Greutățile financiare pe cari războiul le va lăsa în toate Statele beligerante, nevoia de a pune la loc toate bogățiile vii și moarte distruse, va impune și mai mult ca să facem față tuturor acestor nevoi prin propriile noastre mijloace.

Am arătat repede care este situațiunea financiară a țării noastre, primejdia de a rămâne sub actualul regim bugetar, precum și nevoia de a ne gândi de pe acum la noi mijloace pentru a

face față nouilor nevoi de mâine. Desvoltarea puternică luată de Statul nostru dela 1901 încoace în toate direcțiile, face din fericire că această criză financiară, datorită nu numai condițiilor în cari s'a desvoltat, dar și lipsei unei organizări sistematice și unitare, să nu fie decât o criză financiară de Stat. Iată de ce într'o situație generală favorabilă cu măsuri la timp luate, primejdia nu numai poate cu înlesnire înlăturată, dar putem da pilda, unică poate în aceste momente, a unui Stat care să iasă din evenimentele actuale fără sdruncinarea forțelor sale, cu toate greutatețile în cari ne-am aflat și cari le putem vedea sporite mâine.

Azi, mai mult ca oricând, trebuie nu numai să evităm Statului nostru orice criză internă, dar să-i sporim sub toate formele energia necesară apărării intereselor sale naționale. Și între mijloacele de a spori această energie se află între cele dintâu și cele financiare. Iată de ce nu este nici prematur, nici cu nepuțință de a ne îngriji de această chestiune; ea este impusă tocmai de evenimentele grave prin cari trecem, oricât de grea și de complexă ar fi rezolvirea ei. De aceea, cu caracterul de interes general și chiar național ce-l ia în aceste momente chestia bugetară, nu mai putem nădăjdui rezolvirea ei decât cu concursul tuturor.

Prefacerea necesară va impune sacrificii a căror cerere depășește puțința de acțiune a unui departament sau chiar a unui guvern.

Numai prin solidarizarea tuturor se va putea avea autoritatea necesară, pentru înlăturarea crizei și în acelaș timp pentru asigurarea operei interne.

În patriotismul luminat al conducătorilor politici și al Parlamentului trebuie să găsim autoritatea pentru a împlini în astfel de momente o operă așa de mare.

Credem că numai prin o comisiune parlamentară, care să pregătească împreună cu guvernul de cu vreme toată această lucrare, se va putea înlătura nu numai o primejdie, care poate să se manifesteze chiar la bugetul viitor, dar încă să asigurăm o bază temeinică finanțelor Statului. După cum arată foarte bine d-l ministru al finanțelor, comisiunea bugetară obișnuită nu poate avea nici timpul, nici elementele unei astfel de lucrări, iar guvernul singur nu poate lua asupra-i în atari împrejurări răspunderea unei opere atât de importante ca aceea ce se cere.

Avem în trecutul nostru apropiat o pildă, care trebuie prin rezultatele dobândite să ne călăuzească și azi. Criza financiară puternică în care se găsea Statul român în ajunul războiului din 1877, unită cu o criză economică internă, a fost înlăturată prin această acțiune patriotică comună a Parlamentului cu guvernul din 1876. Printr'o comisiune parlamentară extraordinară, care a lucrat cu guvernul dela închiderea Parlamentului până în toamnă, nu numai că s'a rectificat bugetul în curs, care era deficitar, dar încă s'au așezat bazele unei politici bugetare și financiare a Statului, care a asigurat o lungă și rodnică perioadă de propășire. Grație acestei colaborări a Parlamentului cu guvernul, nu numai că războiul din 1877 nu ne-a găsit slăbiți de o criză financiară de Stat, dar s'a asigurat în parte și mijloacele bănești cu cari s'a făcut față operațiilor noastre de peste Dunăre.

* * *

Bugetul prezentat de d-l ministru al finanțelor arată față de bugetul precedent un spor de 45.486.400 lei. Acest spor este datorit în primul rând armatei și sarcinei financiare cuvenită împrumuturilor interne făcute de Stat. În afară de grija pe care trebuie să o inspire o astfel de urcare de cheltueli, desigur se va naște și aceea a puținței ca veniturile Statului să facă față acestor sporuri.

În condițiile în cari ne găsim astăzi trebuie să considerăm anul bugetar în curs 1915—1916 ca unul de încasări minimale. Numai evenimente neprevăzute și cu caracter extraordinar ar putea să readucă situația prin care am trecut în tot cursul anului 1915, din cauza condițiilor economice financiare stabilite de războiul mondial.

Lipsa de export, datorită închiderii Strămtorilor și greutateților de tot felul ce ne-au stat în cale, a făcut din anul 1915 aproape întreg o perioadă de zbuciumări, de nesiguranță și chiar de experiență pentru a putea face față unor relațiuni comerciale cu un caracter nu numai anormal, dar și extraordinar.

În afară chiar de recolta deficitară de grâu din 1914, aceea de porumb a rămas în cea mai mare parte în țară. Grație organizațiunii unitare date prin comisiunea de export a cerealelor s'a putut asigura un preț normal, înlesnirea transporturilor și

prin urmare o scurgere cât de repede a grânelor noastre. S'a putut astfel ajunge la o vânzare totală de 800 milioane lei, a cărei executare s'a făcut în parte și care se va îndeplini în cursul anului bugetar ce vine.

Aceste vânzări și condițiile economice și financiare în cari s'au încheiat, vor face să se resimtă roadele lor nu numai asupra situațiunii generale economice a țării, dar desigur și asupra veniturilor Statului. Iată de ce se poate prevedea în condițiunile actuale că evaluările d-lui ministru al finanțelor vor fi împlinite. Deficitele cele mai de căpetenie ale anului 1916/17 au fost în primele 9 luni: *a)* la impozitele directe, unde nevânzarea cerealelor puse pe contribuabili în neputință de a-și plăti la timp aceste impozite aproape fixe. Vânzarea cerealelor a adus de pe acum o înrâurire îmbucurătoare asupra acestor încasări; și de sigur că îmbunătățirea se va spori pe măsură ce cerealele se vând; *b)* la impozitele indirecte, și în deosebi la vămi, capitol în deosebi alimentat de taxele plătite la importățiunea mărfurilor necesare, consumățiunii interne. Reluarea importului din toate centrele cari găesc astfel mijlocul de a-și plăti în parte cerealele cumpărate la noi, vor aduce și aci o îndreptare, ele nu pot însă ridica aceste încasări la cele din trecut. Taxele de export însă, cari sunt direct legate de contractele în execuțiune, prin aurul pe care îl aduc nu numai vor consolida situația financiară a țării, dar încă vor împlini o bună parte a golului lăsat la veniturile vamale de lipsa importului;

c) Deficitul dela serviciile publice este urmarea lipsei de trafic, datorit atât opririi exportului cât și a importului. În deosebi căile ferate și serviciile de navigație au avut de suferit din această cauză. Noua fază în care intrăm, va înrâuri desigur și asupra acestor venituri. Rezultatele ultimelor luni ale bugetului în curs arată o îndreptare simțitoare, care nu poate decât să se sporească fiindcă efectele contractelor de vânzare abia încep să se resimtă. Nevoia în care sunt Statele centrale de a-și plăti cerealele și de a nu lăsa să se deprecieze valuta lor, va spori importul, și deci și pe această cale traficul pe serviciile publice de apă și uscat nu poate decât să se ridice.

Dăm în următoarele tablouri situația încasărilor pe exercițiul 1915—1916 comparativ cu exercițiul anterior 1914—1915.

TABLOU

De încasări efectuate dela 1 Aprilie 1915 - 29 Februarie 1916 pentru exercițiul 1915—1916 în comparație cu acelea din epoca corespunzătoare pentru exercițiul 1914—1915.

NATURA VENITURILOR	INCASĂRI EFECTUATE		DIFERINȚE	
	Pe seama exercițiului 1915—1916	Pe seama exercițiului 1914—1915	In plus	In minus
	Impozite directe	39.404.376,21	38.438.741,86	955.634,35
» indirecte	62.755.121,07	72.469.361,19	—	9.714.240,12
Drepturi de timbru și înregistrare	33.993.674,22	31.559.238, —	2.434.436,22	—
Monopoliurile Statului.	96.386.906,01	89.175.455,83	8.211.450,18	—
Serviciile publice.	99.231.045,23	82.111.000,84	17.120.044,39	—
Domeniul Statului	24.656.364,83	23.729.649,86	926.714,99	—
Subvențiuni	15.846.278,75	15.779.221,07	67.057,68	—
Ministerul finanțelor	59.679.900,62	59.941.350,28	—	261.549,66
» de interne	4.699.900,45	4.912.257,80	—	212.357,35
» justiție	2.517.917,84	2.447.454,32	70.463,52	—
» externe.	54.020,65	37.801,86	16.219,35	—
» domenii	77.563,37	79.052,97	—	1.489,60
» industrii	2.116.062,35	2.017.676,82	98.391,53	—
» război	486.408,88	543.562,15	—	63.153,27
» lucrări publice	23.890,05	930, —	22.940,05	—
» cultelor	5.622.787,66	5.716.595,81	—	93.808,21
	447.546.218,15	428.959.364,10	28.933.352,26	10.346.498,21
				+ 18.586.854,05

TABLOU
De încasări e bugetare pe luni în 1914 — 1915, comparativ cu 1915 — 1916.

L U N I	1914	1915	DIFERINȚE PENTRU 1915—1916			CAILE FERATE	
			Indirecte	Timbru	Servicii publice	Incasări după situațiile lor	
						1914	1915
Aprilie	27.296.000	23.788.000	— 4.744.000	+ 986.000	— 625.000	10.716.000	7.858.000
Mai	40.045.000	30.952.000	+ 4.972.000	— 993.000	+ 22.000	14.170.000	9.320.000
Iunie	40.970.000	31.691.000	— 5.695.000	— 1.249.000	— 1.062.000	10.588.000	8.909.000
Iulie	34.837.000	38.306.000	— 3.939.000	— 435.000	+ 7.293.000	10.911.000	10.326.000
August	43.873.000	44.095.000	— 161.000	+ 243.000	+ 486.000	8.073.000	11.346.000
Septembrie	42.086.000	50.800.000	+ 1.381.000	+ 1.083.000	+ 3.888.000	11.525.000	10.002.000
Octombrie	47.519.000	49.003.000	— 361.000	+ 449.000	+ 3.217.000	8.791.000	9.853.000
Noembrie	42.644.000	48.269.000	+ 593.000	+ 903.000	— 264.000	9.214.000	8.710.000
Decembrie	39.926.000	40.547.000	+ 2.908.000	+ 388.000	— 5.840.000	8.692.000	8.948.000
Ianuarie	39.062.000	56.287.000	+ 3.902.000	+ 676.000	+ 9.522.000	7.096.000	8.377.000
Februarie	42.570.000	45.429.000	+ 1.502.000	— 177.000	+ 2.627.000		

TABLOU

De sumele percepute de către biourourile vamale din : Venituri vamale

	Anul financiar 1914/1915	Anul financiar 1915/1916	
Aprilie	7.782.242,20	2.661.259,80	
Mai	7.521.002,10	3.135.773,—	
Iunie	7.284.379,40	2.678.261,10	
Iulie	5.505.261,55	3.216.679,75	
August	2.192.928,—	2.791.869,65	
Septembrie	1.356.105,05	2.539.679,45	
Octombrie	1.788.863,55	2.092.710,95	} Luate după situațiunile provizorii
Noembrie	1.866.907,70	1.964.238,25	
Decembrie	1.874.587,65	2.028.670,57	
Ianuarie	1.993.140,—	2.594.815,15	
Februarie	1.609.163,05	5.509.033,—	
Martie	1.607.926,35		
	<u>42.382.506,60</u>	<u>31.212.990,67</u>	

În afară însă de acest spor, datorit veniturilor obișnuite, guvernul propune și unele măsuri, cari să asigure echilibrarea bugetului, ca zecimi la impozitele directe, sporirea taxei pe spirt, ridicarea tarifelor pe căile ferate.

Negreșit, că nu putem decât cu întristare să constatăm cu toții, împreună cu d-l ministru al finanțelor, că aceste impuneri noi, cât și sporuri de venituri n'au putut fi folosite exclusiv pentru cheltuelile necesare timpurilor anormale și extraordinare în cari suntem și cari vor dăinui câtăva vreme, încă. Urmăm în această privință, și în mod silit, din cauza sistemului nostru bugetar, aceeaș cale pe care suntem de aproape zece ani, perioadă în care puternica creștere a veniturilor într'o perioadă de extraordinară propășire economică a fost absorbită în bună parte de lipsa de sistematizare a organizațiunii noastre administrative.

În aceste condiții, și cu modificările aduse de comisiunea bugetară, bugetul anului 1916—1917, ce se supune discuțiunii se ridică :

La venituri	Lei 645.719.300,—
» cheltuieli	» 640.266.138,42
	<hr/>
Rămânând pentru fondul de deschideri de credite suplimentare și extraordinare	Lei 5.453.161,58.

**CUVÂNTAREA ROSTITĂ IN ADUNAREA
DEPUTAȚILOR IN DISCUȚIUNEA GENE-
RALĂ A BUGETULUI.**

CUVÂNTAREA ROSTITĂ ÎN ADUNAREA DEPUTAȚILOR ÎN DISCUȚIUNEA GENERALĂ A BUGETULUI.

Domnilor Deputați,

In afară de ceasul înaintat la care sunt silif să vorbesc, o mică extincțiune de voce mă silește, să fiu foarte scurt; de aceea să mă iertați, dacă nu voi face cum ar trebui o revizuire generală a bugetului. De alifel, ați putut găsi în raportul meu diferitele chestiuni de ordin general cari credeam că se pun cu ocaziunea discuțiunii situațiunii financiare a Statului.

În vremurile extraordinare prin cari trecem, s'au arătat multe anomalii; unele din aceste manifestațiuni le-am putut constata și în viața noastră parlamentară. La începutul acestei sesiuni, situațiunea generală politică era astfel încât guvernul a făcut apel la opozițiune ca să nu se facă debateri. Acei cari erau răspunzători de destinele Statului credeau că nu este oportun să se facă o discuțiune asupra politicei externe. Știți cum opoziția a răspuns la acest apel, și am asistat astfel, nu numai la acuzări dela partid la partid, dar se părea că Parlamentul nostru devenise o arenă în care se coborâseră reprezentanții diferitelor State beligerante. Acum, într'o chestiune de sigur de ordin general, dar cu caracter intern, cum este chestiunea bugetară, cu surprindere am asistat la două declarațiuni de abstențiune la discuțiunea bugetului.

Prin ce se justifică oare această renunțare nesolicitată și această abnegațiune spontanee a opozițiunii? Expunerea de motive a

d-lui ministru de finanțe sau raportul? Nu, fiindcă amândouă, prin conținutul lor, impuneau tocmai o discuțiune generală. Strigătului de alarmă, aruncat de d. ministru de finanțe, trebuia să i se răspundă în atari momente, sau cu negarea primejdiei ce se arată, sau, dacă se recunoștea această primejdie, trebuia să se arate și soluțiunile, dacă acelea din expunerea de motive și raportul general nu erau cele bune.

Declarațiunea citită de d. Arion, în numele uneia din grupările conservatoare, deși în prima parte recunoștea justificată grija, anula, din nenorocire, în a doua parte, tot ceea ce făgăduia în întâia, și aluneca astfel pe un povârniș care reamintea preocupări de ordine secundară. După ce regreta adaosul de cheltueli ordinare de mai bine de 13 milioane, taxa suprimarea gradațiilor de nedreaptă și extremă și declara că numărul funcționarilor nu e prea mare și că numai recrutarea și conducerea lasă de dorit. -

Declarațiunea d-lui Take Ionescu în numele celeilalte grupări conservatoare e din acest punct de vedere, mai dibace. Ea nepronunțându-se nici într'un sens, nici în celălalt, tăcerea poate să fie tălmăcită în două feluri: sau era o poartă deschisă pe care opozițiunea și-o lasă pentru ca într'o zi să ia aceeași atitudine cu fracțiunea reprezentată prin d. Arion, sau era o recunoaștere tacită a situațiunii primejdioase bugetare și, deci, a nevoii îndreptării ei.

Odată ce ne este lăsat să alegem între aceste două presupuneri, dați-ne voie, să preferim pe cea de a doua și să credem că cel puțin fracțiunea conservatoare reprezentată prin d. Take Ionescu n'ar fi avut preocupări de un ordin mai secundar în chestiunea propriu zis bugetară.

Ar fi fost însă de dorit ca, în fața evenimentelor prin cari trecem, toate partidele, printr'o declarație leală și hotărâtă, să dea concursul lor, cel puțin moral, pentru opera de însănătoșire ce se cere.

Acest concurs, cred că era necesar în astfel de momente, nu pentru folosul guvernului care era în joc, sau pentru partidul politic pe care el îl reprezintă, dar pentru toate guvernele cari vor veni și, mai presus de toate, pentru interesul Statului de care, mai cu seamă, trebuie să ne îngrijim.

După cum d. ministru de finanțe a arătat, răul e adânc și el nu se poate îndrepta fără unele măsuri de ordin general și numai prin o alcătuire anuală bugetară.

Puteam noi și putea d. ministru de finanțe, odată ce constata acest rău, să lase în mijlocul unor atari evenimente să se producă puțința unei crize interne de ordin bugetar, fără să arunce un strigăt de alarmă? Și atunci ne întrebăm: la ce corespundea declarația pe care o face d. Take Ionescu că situația financiară nu e nici schimbată, nici rezolvată prin proiectul de buget? După ce afirmă că criticile dumnealor ar fi de prisos, față de mărturisirile din expunerea de motive și din raportul general, ajunge la concluzia că «trebuie să ne limităm azi la simple expediente fără însemnătate». D-lor, cred că în momentele actuale mai ales, nu trebuie să facem o politică de struț. D. ministru de finanțe, cu experiența și cu competența pe care o are, a arătat că răul există, că el nu mai poate fi lecut prin măsuri bugetare obișnuite și că trebuiesc luate alte măsuri mai eficace.

* * *

Din discuțiile ce au avut loc în ședințele trecute, am putut constata că o parte a raportului meu nu a fost destul de explicit.

Să-mi dați voie, prin urmare, să precizez puțin unele din punctele pe cari le-am atins acolo.

În bugetul actual și în raportul întocmit, în numele comisiei bugetare, sunt două preocupări diferite. Una de ordin imediat privește bugetul actual, spre a nu lăsa să se sporească răul în viitor, ca privește bugetul de cheltueli; și alta nu mai puțin importantă, dar care trebuie pregătită de pe acum, pentru situația care se va crea în viitor Statului nostru.

Pentru satisfacerea celei d'întâi și pentru cea d'întâi numai, ziceam că comisia bugetară, din cauza compunerii și menirii, nu poate să ia singură asupra ei, în condițiile ce arătam, reducerea sau mai bine zis refacerea unui buget normal. Chiar dacă ea ar dori, să modifice cheltuelile actuale din buget, rezultatele nu pot fi acelea pe cari le-am așteptat: răul fiind mai adânc, legile de organizare pe cari se bazează acest buget, aduc sporiuri continue, automate, cari chiar dacă ar fi oprite în buge-

tu actual, se vor produce la bugetul viitor. O comisie bugetară, prin compunerea ei chiar nu poate să facă propuneri de modificare și de coordonare a legilor de organizare a tuturor administrațiilor publice. De aceea, propunem o comisie parlamentară, care să lucreze pe un termen mai lung, care deodată cu revizuirea cheltuelilor, să revadă și toate legile pe cari se bazează aceste cheltueli, adică în primul rând, legile de organizare ale diferitelor ministere.

Aceasta era propunerea ce făceam în numele comisiei bugetare și, ca să precizez mai bine, ziceam că găseam o pildă foarte bună, cea de la 1876, când deodată cu refacerea bugetului, s'a modificat și unele legi pe cari se baza bugetul, care a putut astfel să fie readus în limitele lui normale.

Pentru această comisiune parlamentară, unii din membrii majorității și minorității, voiau să dea o soluție concretă acestei propuneri, prin desemnarea unei comisiuni de către Cameră.

Eu cred că nu ar fi calea cea mai bună. Această comisie nu trebuie să fie exclusiv a Camerii.

Pentru o lucrare de felul acesta, în care este în joc organizația ministerelor și administrațiilor publice, ea trebuie să lucreze cu ajutorul continuu al guvernului; și în acelaș timp fiindcă nu este vorba numai de buget ci și de legi de organizare, trebuie să fie reprezentat în sânul ei și Senatul, cum a fost și la 1876; numai prin această solidarizare a ămbelor Corpuri legiuitoare vom putea avea roadele ce așteptăm.

D. Take Ionescu, după cum ați văzut, în declarația d-sale, zicea că trebuie să ne limităm astăzi la simple expediente fără însemnătate. Sunt de o părere cu totul deosebită, sunt de aceea arătată de d. ministru de finanțe, în expunerea de motive, că nu trebuie să așteptăm prea mult, fiindcă tocmai în mijlocul evenimentelor actuale, nu trebuie să lăsăm, să se producă o criză financiară. Aceasta cu atât mai mult, cu cât această criză financiară nu este o criză financiară generală a țării, ci ar fi numai o criză financiară de Stat. Statul, cel d'întâi în astfel de momente, nu trebuie să fie turburat prin zgudușturile pe cari o astfel de criză le poate aduce. (Aplauze prelungite).

Am văzut într'un raport al unui minister, frumoasa frază ce trebuie s'o avem mereu în minte în momentele actuale: că se

seamănă și pe furiună. Atunci când noi cerem tuturor, întregii populațiuni a acestei țări, ca pe deoparte să-și facă datoria apărând interesele țării, iar pe de alta, să nu lase câmpiile necultivate, trebuie și Statul, cu toată grija ce-i dă evenimentele din afară, să nu lase buruienile să crească pe marele ogor, a cărui îngrijire îi revine.

Rezolvirea unei crize — se pare că toată lumea e de acord că ea va veni—făcută în plină criză este mult mai grea și mai dureroasă de soluționat pentru toți, decât dacă este făcută cu câțva timp înainte ca ea să se producă.

Vă aduceți aminte că la 1901, atunci când a trebuit să se facă reduceri de lefuri la funcționari, am fost siliți să facem bugetul într'o lună de zile. De ce să uităm pilda de atunci? Sunt convins, că cu măsuri luate dinainte, cu un program făcut de cu vreme, și care nu este nevoie de aplicat într'un an de zile, ci în 4—5 ani chiar, putem, fără să cerem aproape nici un sacrificiu funcționarilor de astăzi, să înlăturăm criza. Nu este nici bine ca, pe de o parte, Statul să amăgească pe funcționari, arătându-le o carieră deschisă, sigură, iar după câțava vreme să-i lase pe drumuri. Cred că cu personalul actual bine îndrumat și muncind mai mult, vom putea să ajungem, să avem o producție de cel puțin de două ori mai mare decât cea de astăzi.

Adineauri, unul din oratori cita un punct din raportul meu, în care spuneam că funcționarii găsesc în funcțiunea lor un accesoriu. Negreșit, că cei cari fac din funcțiune un accesoriu se pot trata altfel; că funcțiunea acestora este sinecură; dar acelor cari în adevăr își dau tot timpul lor serviciului public, negreșit că trebuie să li se păstreze situațiunea, pentru ca pe de o parte într'un timp de 4—5 ani de zile să putem, să satisfacem toate nevoile crescânde ale Statului, sporindu-le și utilizându-le mai bine munca, iar pe de altă parte, chiar neîmplinind unele vacanțe cari s'ar produce, să putem să avem funcționari cărora să le creăm o situațiune mai bună decât aceea în care se găsesc dâșii astăzi.

Acesta este spiritul propunerii raportului pentru întocmirea unei comisiuni parlamentare.

Partea care a dat mai mult loc la discuțiune a fost partea doua a raportului.

Credeam de datoria mea să vorbim în raport și de situațiunea financiară ce se va creia mâine de evenimentele actuale.

Este o grijă care există azi în toate Statele civilizate.

Din cauza sarcinilor mari ce se prevăd, toate statele Europei se pregătesc de pe acum, ca să facă față acestei situațiuni.

În afară de reducerile bugetare de care vă vorbii, trebuie să prevedem că datoria publică care se face în mod continuu pentru menținerea armatei în condițiuni normale, pentru împlinirea unor goluri, pe cari le lasă situațiunea anormală de astăzi, peste doi-trei ani de zile, va crește bugetul nostru și se va cere un spor de 100—200 milioane.

De unde se vor lua aceste venituri noi? Negreșit unele din ele se vor putea lua din economiile bugetare prin o gospodărie mai bună; altele prin o reformă a impozitelor în care va ocupa primul loc proiectul d-lui ministru de finanțe asupra impozitului pe venit.

Sunt și alte impozite, cum este impozitul pe succesiuni, de care a vorbit d. Filotti, care mai bine chibzuit poate spori mijloacele Statului. Însă toate acestea nu vor putea să îplinească decât în parte nevoia mare de care vorbeam mai sus.

În aceste condiții întrebarea se pune: care ar fi soluția? Va trebui să alegem între două: sau a încărca prin impozite pe contribuabili, sau ca Statul să desvolte din ce în ce mai mult averea lor proprie, cum fac toate Statele moderne și civilizate cu gospodărie bună. Exploatând-o cât mai rațional, se poate scădea din sarcinile contribuabililor.

În aceiaș parte a raportului arătam că, indiferent de care este și care va fi situațiunea noastră politică și de rezultatele acestui război, prefacerile cele mai puternice se vor resimți în Orient, unde desvoltarea unor State și popoare noi va aduce o concurență mai aprigă.

Pentru ca noi să ne putem îndeplini menirea noastră și păstra rândul pe care îl avem între aceste State, cheltuelile Statului nostru vor fi și din acest punct de vedere mult mai mari decât au fost până astăzi. Și atunci am spus: că e bine ca de cu vreme să ne îngrijim de această situațiune.

Negreșit, nu zic că va trebui să îndeplinim aceste soluțiuni la toamnă, dar ele trebuie să fie în preocuparea partidelor și oamenilor politici pentru ca să îndrumeze astfel politica Statului pentru ca ea să poată face față nouilor nevoi de mâine.

Dar aici, ne găsim iarăși în fața celor două declarațiuni ale opozițiunii: Invers de ceea ce s'a produs în chestiunea cheluelilor bugetare propriu zise, declarația cetită de d. C. Arion, lasă să se vadă mai multă conștiință de nevoile pentru cari se cerea patriotismul și concursul tuturor.

Ni se «făgăduiește că se va examina toate măsurile cari se vor propune», recunoscând nevoia intervenției Statului, cu rezerva timidă ca ea să nu fie o tutelă periculoasă asupra activității economice și a muncii naționale.

Declarațiunea celeilalte grupări de opoziție ia însă, în această privință, o atitudine hotărâtă, și, datorită cred mai mult politiciii economice și a capitalurilor străine îndestul de cunoscută a d-lui Take Ionescu și partizanilor săi și mai puțin a partizanilor d-lui Nicu Filipescu.

Să-mi dați voie, să vă cetesc această parte a declarațiunii. «Observațiile noastre s'ar fi oprit aci, dacă raportul n'ar conține și un program de viitor pe care noi, nu numai că nu-l putem aproba, dar în contra căruia ne vom ridica cu cea mai neclintită hotărâre. Ni se înfățișează cu vorbe ademenitoare perspectiva unor viitoare monopoluri de exploatare de către Stăt, fie singur, fie în tovărășie. Deși nu este astăzi ceasul de a intra în discuțiunea proiectelor de viitor, ținem să se știe de acum, că nici partidul conservator, nici partidul conservator-democrat nu vor primi nici un pas înainte pe calea monopolurilor, sau oricărei altă formă de robie economică, chiar dacă s'ar acoperi sub cuvântul de «organizare»; idealul pe care-l urmărim pentru națiunea română de astăzi ca și pentru cea de mâine, este un ideal decât mai multă libertate și neatârnavare pentru cetățeni, atât pe tărâmul politic, cât și pe tărâmul economic, căci unul nu e posibil fără celălalt».

«Credincioși acestui ideal, ne vom face la vreme toată datoria».

«Partide de opozițiune vom vota, firește în contra legii bugetare».

Auzind aceste cuvinte, vă mărturisesc că am fost îngrijat și

am recetit partea din raport care ar justifica o declarație atât de categorică.

Și iată, d-lor, ce spuneam :

«Dar Statul, d-lor, nu trebuie să uite că el poate să-și găsească sporirea mijloacelor sale financiare și prin exploatarea unor ramuri de bogăție, cari prin caracterul lor chiar sunt de un interes general covârșitor. Într-o țară mică cum e a noastră, rolul Statului este de a fi atât îndrumătorul către noui ramuri de activitate a energiei naționale, cât și deținătorul principalelor mijloace de transport și de creare de energie. În acelaș timp, în concepția modernă a Statului, el trebuie să dețină în mâna lui organizațiunile cari pot înrăuri asupra întregii dezvoltări economice și sociale a unei țări sau cari prin natura lor pot să ia un adevărat caracter de monopol. Îndeplinindu-și sarcina de ocrotitor, Statul în acelaș timp va găsi și mijloace noi de alimentare a bugetului său.

«Greutățile financiare pe cari războiul le va lăsa în toate Statele beligerante, nevoia de a pune la loc bogățiile vii și moarte distruse, va impune și mai mult ca să facem față tuturor acestor nevoi prin propriile noastre mijloace».

Dela început să-mi dați voe, d-lor, să înlătur o știre tendențioasă, care a apărut în presă, și care își găsește un ecou în această declarație a d-lui Take Ionescu, acolo unde se vorbește de «robire de muncă, fie chiar sub formă de organizare». Este o aluzie directă la campania care se duce într'unele ziare, născocind știrea că guvernul ar dori să înființeze monopolul cerealelor într'un scop fiscal.

Un astfel de monopol, în condițiunile actuale, ar fi, după mine, o erezie economică, care n'ar corespunde de loc cu nevoile economiei naționale. Căci ce ar fi acest monopol al producțiunii cerealelor? Credem că nici nu se poate discuta o astfel de chestiune din cauza naturii chiar a culturii acelor cereale și a proprietății rurale. Un monopol al cerealelor pentru vânzarea în interior? Pentru un produs asupra căruia nu se poate face trusturi sau carteluri ar fi să scumpească un aliment de prima necesitate. Statul n'are nici un interes să facă un atare monopol, căci nu-i poate fi îngăduit să ridice prețul de vânzare al unui produs de absolută necesitate a populațiunii.

Atunci n'ar rămâne decât un singur monopol, acela al vânzării în afară, al exportului.

În condițiile normale și acest monopol mi se pare, că ar fi o erezie. Monopolul nu s'ar putea face decât atunci când Statele importatoare ar crea monopolul de cereale, spre a apăra producția națională față de aceste organizații. Este ce s'a întâmplat acum în urmă cu comisia de export, când Statul român a trebuit să facă o organizare de Stat, ca să poată să facă cu puțință vânzarea produselor agriculturii lui. Neputând exporta decât către Puterile centrale, ne găseam în aceste State în fața unor organizațiuni de adevărat monopol de Stat în Germania și în Austro-Ungaria. Numai dacă acest regim s'ar păstra și după pace s'ar impune monopolul de exportăție.

Dar, în afară de orice intenție de monopol, Statul trebuie oare să se dezintereseze la exportul cerealelor și la organizarea lor comercială? Azi—și am făcut experiențe destul de dureroase în momentele actuale cu cerealele noastre — toate Statele exportatoare, cum sunt State Unite ale Americii de Nord, Canada, Australia, Rusia chiar, își organizează sub ocrotirea Statului acest export.

De ce? Nu e dorința Statului de a specula și de a preface această grijă într'una fiscală; e datoria Statului de a garanta o calitate a mărfii în vânzarea din afară. În toate acele State este tendința da a face o clasare a cerealelor, ca să poată cumpărătorii fi asigurați de calitatea mărfii cumpărate și în acelaș timp și vânzătorii să fie asigurați de prețul care le revine. Și atunci, crede opoziția că vom putea rămâne noi, țara exportatoare de cereale, să vindem fără mare pagubă cerealele noastre depreciate, amestecate și trecute prin 5—6 mâini, atunci când celelalte State exportatoare vor vinde după anumite tipuri și cât mai direct pe piețele mari din Occident? Cred că nu, și e rolul Statului, ca să înleznească acest comerț.

Prin faptul că Statul are stăpânirea rețelei de căi ferate și magaziile din gări, el este acela care deține aceste magazii în mână și, prin urmare are datoria să îndrumeze și supravegheze această clasare. De această clasare și inmagazinare e legat încă un alt mare folos pentru agricultură, este acela al varan-

țării mărfurilor, prin urmare al unui credit mai larg și mai lesnicios pentru cultivatori.

Prin urmare, d-lor, nu poate fi vorba ca Statul să înființeze un monopol, ci să ajute o organizare temeinică a cerealelor pentru folosul economiei noastre naționale.

D-lor, dar în declarația făcută de d. Take Ionescu, d-sa se ridică în contra oricărui monopol, și nu a-și vrea să reamintesc acum discuțiunea care avut loc aci pentru anumite monopoluri pe cari d-sa le-a creiat în favoarea capitalurilor străine.

Robirea economică creată prin monopoluri ca acela al zahărului, a fost mult mai grea decât aceea ce ar fi avut loc dacă Statul ar avea în mâna lui aceste ramuri de activitate.

Voci: De sigur.

Dar d-lor, să-mi dați voie, fiindcă timpul este înaintat și nu aş vrea să insist asupra tuturilor acestor puncte, să-mi dați voie să vorbesc numai de o singură ramură de activitate în care Statul are un rol și o datorie de căpetenie de împlinit, este aceea a petrolului. Aci vă mărturisesc că interesul fiscal este covârșit de altul de un ordin mai general. Negreșit, Statul poate din exploatarea monopolului petrolului câștiga, dar atât interesul fiscal cât și cel al producătorilor sau chiar al stăpânilor de terenuri petrolifere, ori cât de interesant, ar fi, trece în rândul al doilea față de menirea de căpetenie pe care petrolul o are în economia noastră națională și nu numai în economia noastră națională, dar și în economia mondială.

Ați putut vedea, dela închiderea Dardanelor încoace ce rol joacă petrolul ca combustibil, pentru toată energia necesară țării.

Dacă nu am fi avut petrol și păcură căile noastre ferate, în mare parte, ar fi trebuit să lincezească; neputând să fie alimentate exclusiv cu lignit o mare parte din industrie ar fi trebuit să nu lucreze și serviciile noastre fluviale să nu mai funcționeze.

Dar dacă numai grație unui combustibil național, am putut să nu avem o criză în energia necesară pieței noastre economice, atunci eu cred că a apărut în mod foarte clar, pentru cei mai orbi chiar, că numai poate fi îndoială cui trebuie să-i revie aceea energie a țării concentrată în petrol, cătorva societăți străine, sau trebuie să o aibă în mână ocrotitorul tuturor intereselor generale ale acestei țări, Statul (aplauze prelungite).

D-lor, mai vedeți din întâmplările de azi că petrolul nu trebuie să ne intereseze numai ca combustibil național, dar prin faptul că suntem unul din rarile țări cari au în subsol această bogăție.

Azi se duce politică mare și aprigă în toate Statele europene asupra chestiunii petrolului, dar nu numai în Europa, ci în toate statele lumii civilizate.

Războiul din Mexico și toată revoluțiunea mexicană nu este de cât o fază a luptei între Statele mari pentru stăpânirea terenurilor petrolifere de acolo.

În Persia am văzut lupta Angliei ca să aibă terenurile ei petrolifere în mână.

Anglia, cu politica ei prevăzătoare, a luat în posesiune aproape toate punctele mondiale unde se găsește petrol, pentru ca să poată face față nevoilor — marinci ei de războiu.

Azi petrolul, prin benzină și sub produsele lui, duce aeroplanele și Zepelinurile în aer, automobilele pe pământ, submarinele sub mare; azi prin păcură aproape toate flotele de războiu sunt roabe petrolului, din care se face și explozibile.

Atunci, când avem o astfel de bogăție, care poate să dea țării noastre un rol nu numai local, dar mondial prin importanța produselor petrolului, trebuie să ne desinteresăm noi în ce mână să fie și ce politică se face în petrol? N'am asistat acum în urmă la luptă, în care se certa petrolul cutărei grupări beligerante cu petrolul celailalte grupări în țara românească?

Să nu uităm, deci, că în afară de grija ce trebuie să avem pentru petrolul nostru ca factor economic în hotarele și peste hotarele noastre, trebuie să avem și pe aceea, că o astfel de bogăție, râvnită din ce în ce mai mult de toți să nu dea loc la lupte între streini pentru acapararea lor pe propriul nostru teritoriu.

Și atunci, d-lor, să cred că ar fi «o robire economică» a țării, așa cum spune declarația d-lui Take Ionescu, dacă Statul deținător al căilor ferate va avea în mână energia țării acesteia și nu va lăsa ca zahărul și altele să devie un monopol al străinilor și al intereselor lor. Toate Statele au azi în privința energiei o politică de apărare și de prevedere. Nu numai Anglia, dar Elveția, Norvegia, Suedia, Germania chiar, au politică spe-

cială de Stat, în cece privește păstrarea energiei în mâinile nu numai a elementelor naționale, dar chiar în a Statului.

De aceea d-lor, cred, că dacă putea fi altădată înainte de război, deosebiri de păreri în această privință, dacă nu apărerea pentru toți destul de lămurit rolul pe care-l are capitalul străin, astăzi nu mai poate să fie nici o îndoială. Aceste toate să fie ale trecutului. Nu mai poate să fie discuțiune, cum a fost altădată, dacă trebuie dată conducta de petrol a Statului lui Rockefeller din Statele-Unite sau să se strămute partea Statului din Banca Națională.

* * *

Găsim, d-lor, în această privință o foarte prețioasă recunoaștere în declarațiunea făcută de d. Take Ionescu. Pentru prima oară găsim din partea d-sale afirmarea că fără neatârnare economică nu poate să existe nici cea politică.

Dumnealui ne spune că dorește un ideal pentru fiecare cetățean, un ideal de mai multă libertate și neatârnare atât pe terenul politic cât și pe terenul economic, căci unul nu este posibil fără celalt.

Atunci când cereți pentru cetățean această neatârnare economică, fiindcă de ea este legată cea politică, de ce nu o cereți și pentru Statul în care trăește acel cetățean. (Apiauze).

Trebue, d-lor, ca de aici înainte aceste principii să nu mai fie nici ale unui om, nici ale unui partid, ci să facă parte din patrimoniul apărării naționale, ajutat, cum zicea d. Iorga, de concursul tuturor. Numai astfel vom putea, Stat mic și mai tânăr, ocroti interesele economiei noastre naționale față de concurența puternică a Statelor mai vechi, mai cu experiență și înzestrate cu arme de tot felul mai puternice.

* * *

Aș fi dorit și eu, ca și d-nii Iorga și Diamandi, ca tocmai din cauza evenimentelor ce se vesteau, să fi avut concursul tuturor în chestiunea reformelor, fiindcă și socotesc că măsurile cari cred că sunt de luat, nu vor da complet roadele lor, decât atunci când

bazele acestui Stat vor fi mai adânci și mai largi decât sunt astăzi. Dar, d-lor, nu s'a putut face aceste reforme. Și-starea sufletească în care se găseau partidele noastre politice a necesitat din contră, o amânare a acestei chestiuni. În aceste condițiuni, fără a renunța negreșit la această operă, care tot va trebui împlinită, să ne mulțumim acum cu o parte și să dorim ca cel puțin pe chestiunea acestei revizuirii financiare să putem găsi acel concurs care nu s'a aflat în chestiunea revizuirii Constituțiunii. Cred că se poate găsi mai lesne, fiindcă în cea dintâi, sunt unele rămășiți ale trecutului care de sigur că influențează și astăzi mentalitatea diferitelor noastre partide politice.

Iată de ce, față de evenimentele prin cari trecem, să nu luăm declarațiile făcute decât ca o rămășiță a trecutului, o uitare momentană a rolului pe care partidele de guvernământ sunt chemate să-l îndeplinească.

Se cere însă și acestor partide, cum se cere oricărui cetățean, în momentele actuale, o mai complectă uitare de sine față de interesele mari cari sunt puse în joc.

Cu această grijă, și numai cu această grijă, trebuie să se manifeste patriotismul lor cald dar și luminat.

Din nenorocire și la partidele politice, ca și la oamenii din cari sunt compuse, trebuie să socotim cu oarecari porniri, de egoism, care se manifestă în genere prin două lucruri: pe de o parte printr'o grijă prea mare a popularității, iar pe de altă parte printr'o dorință de succese ușoare, ori cari ar fi urmările lor pentru interesele generale ce trebuie să servească.

Patriotismul unui partid politic ca și al unui cetățean, dă roade mai folositoare când el se manifestează printr'un devotament continuu și de lungă durată, pentru ca astfel să sporească în toate direcțiunile energia națională.

Acea muncă neîntreruptă și de cu vreme făcută sub toate formele face mai mult decât unele manifestațiuni exterioare, tocmai la acele momente când principala probă a patriotismului real consistă în stăpânirea de sine și în cumpătare.

Vremurile sunt grele dar și mari; la înălțimea lor trebuie să ne ridicăm cu toții. Vor ști toți să o facă, cu atât mai lesne se vor înfăptui nevoile și năzuințele unui Stat și unui neam întreg.

Vor fi unii cari nu vor pricepe aceste timpuri, nici spiritul nou pe care ele îl cer; desigur însă, ei nu vor putea opri destinele acestui neam. Sunt prea multe probe de puterea lui de viață, pentru a crede că el ar putea fi oprit să-și îndeplinească marea lui menire pe care i-o dă atât situațiunea geografică excepțională ce o ocupă, bogățiile naturale ce posedă cât și destoinicia atât de încercată a poporului nostru. (Aplauze prelungite).

BIBLIOTECA POLITICĂ

		Bani
No. 1.	<i>Crize de Stat</i> , de Vintilă I. Brătianu	0,60
" 2.	<i>Politica noastră externă</i> , de I. G. Duca	0,50
" 3.	<i>Mediațiunea în rectificarea graniței Dobrogei</i> de Em. Culoșu	0,60
" 4.	<i>Constatări</i> , de Victor N. Popp	0,60
" 5.	<i>Bugetul</i> , de Vintilă I. Brătianu	0,60
" 6.	<i>Viața noastră publică</i> , de George Cărbescu	0,60
" 7.	<i>Considerațiuni generale asupra reformelor agrare și asupra exproprierii</i> de Dr. G. D. Creangă	0,60
" 8.	<i>Relele organice ale armatei noastre</i> , de Gr. Tă- tărescu	0,60
" 9.	<i>Exproprierea și modalitatea aplicării ei</i> , de Const. Gh. Pietraru	0,60
" 10.	<i>Scumpirea traiului</i> , de G. C. Dragu	0,60
" 11.	<i>O pagină din istoria parlamentară a României</i> , de G. Meitani.	0,60
" 12.	<i>Învățăminte: Politica externă și Reformele libe- rale</i> , de Vintilă I. Brătianu.	0,60
" 13.	<i>Armata în 1913</i> , de General Gr. Crăiniceanu	0,50
" 14.	<i>Prezentul și Viitorul cooperației sătești în Româ- nia</i> , de I. Răducanu	0,60
" 15.	<i>Modificări de adus unor dispozițiuni din Consti- tuțiune</i> , de C. M. Sipsom	0,60
" 16.	<i>Principii de reorganizare a Senatului</i> , de Anibal Teodorescu	0,60
" 17.	<i>Interesele României în actualul război</i> , de Vintilă I. Brătianu.	0,50
" 18.	<i>Fazele războinului actual și învățăminte pentru viitor</i> , de Const. G. Pietraru	0,80

No. 19.	<i>Pentru Conștiința Națională, de Vintilă I. Brătianu</i>	0,80
" 20.	<i>Teritoriul etnic al Românilor, de G. Arghirescu.</i>	0,60
" 21.	<i>Legile războiului din punctul de vedere al dreptului internațional și războiul actual, de G. Meitani.</i>	0,60
" 22.	<i>Pregătirea economică, financiară și socială a României, față de evenimentele actuale, de Th. C. Aslan.</i>	0,50
" 23.	<i>Situațiunea financiară și nevoile agriculturilor, de G. G. Danielopol</i>	—
" 24.	<i>Cauzele războiului european și interesele României, de G. Diamandy.</i>	0,60
" 25.	<i>Scumpirea și ieftinirea traiului, de Aristide Blank.</i>	0,50
" 26.	<i>Consecințele financiare ale războiului actual și Măsurile de prevenire cu privire la România, de Dr. G. D. Creangă</i>	0,60
" 27.	<i>Școala românească și pregătirea noastră culturală și națională de G. Arghirescu</i>	0,50
" 28.	<i>Câteva considerațiuni generale în legătură cu principiul naționalităților, de Mircea Țjuvara.</i>	0,50
" 29.	<i>Războiul economic și îndrumări pentru viitorul nostru de Const. I. Brătianu</i>	0,50

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
1987

VERIFICAT
2007

